

Pokud se chce Česko stát společností odolnou proti katastrofám, mělo by překonat resortismus, podporovat komunity a být flexibilnější

26.1.2023 - Hana Šprtová | Ústav výzkumu globální změny AV ČR

Brno, 26. 1. 2023 - Se zvyšujícími se teplotami planety Země roste také intenzita a četnost výskytu extrémních projevů počasí, jakými jsou vlny veder a sucha, silné bouře či přívalové deště. Vědkyně z Ústavu výzkumu globální změny AV ČR - CzechGlobe ve spolupráci s nevládní organizací Hnutí DUHA zjišťovaly, kde jsou silné stránky a slabiny české společnosti v odolnosti (resilienci) vůči katastrofám. Vycházely při tom z rozhovorů a skupinových diskuzí s experty, kteří se katastrofami, jejich riziky a důsledky zabývají

Výstupy rozhovorů poukazují na to, že v Česku máme velmi efektivní a úspěšný integrovaný záchranný systém a také se nám daří zavádět některá důležitá technologická opatření. Vůbec největší posun nastal v oblasti povodní, kde stát na základě zkušeností s velkými povodněmi z let 1997 a 2002 zavedl novou legislativu a řadu opatření. Mezi slabé stránky patří zejména to, že se problematikou katastrof nezabýváme systémově a s důrazem, který naléhavá situace polykrize vyžaduje.

„Řada faktorů, na kterých podle výzkumu potřebujeme zapracovat, se shoduje s obecnými faktory, na nichž závisí budování sociálně-ekologické resilience. Abychom byli společností odolnou proti katastrofám, potřebujeme krizové situace kvalitně vyhodnocovat a poučit se z nich do budoucna, musíme naslouchat specifickým znalostem a zkušenostem obyvatel v regionech a měli bychom místní komunity do systému snižování rizik katastrof více zapojovat,“ říká koordinátorka výzkumné aktivity Zuzana Harmáčková z CzechGlobe.

Experti poukazovali také na resortismus české veřejné správy, v rámci něhož nelze efektivně řešit komplexní problémy. *„Problematika bývá často redukována na problém životního prostředí nebo na téma krizového řízení. Kromě těchto důležitých oblastí má ale na odolnost proti katastrofám velký vliv budování lokálních vztahů, vzdělávání, zjišťování potřeb samospráv a obyvatel, krizová komunikace, pečlivé vyhodnocování dat nebo práce se zranitelnými skupinami a krajinou. Katastrofy se navíc kombinují a v praxi je často nutné řešit extrémní sucho a bleskové povodně zároveň stejně jako evakuaci obyvatel během virové pandemie,“* vysvětluje Anna Bromová z CzechGlobe.

Jedním z řady potřebných řešení podle expertů může být vytvoření platformy zahrnující zástupce veřejné správy, výzkumu i praxe. Platforma by se měla systematicky, cíleně a komplexně věnovat snižování rizik katastrof a budování společenské odolnosti. Pro zvýšení společenské odolnosti vůči katastrofám je dále důležité větší zapojení společenských věd, podpora dobrovolnictví a aktivního občanství nebo užívání krajiny podle principů resilience.

Kontakty pro média:

Anna Bromová

Ústav výzkumu globální změny AV ČR

E: bromova.a@czechglobe.cz

M: 737 430 250

Zuzana Harmáčková

Ústav výzkumu globální změny AV ČR

E: harmackova.z@czechglobe.cz

M: 702 012 022

Informace pro editory

Výzkumná aktivita *Bílá místa v přístupu odolnosti vůči postupující změně klimatu* (Závěrečná je dostupná na www.czechglobe.cz – ke stažení) byla řešena v rámci programu Strategie AV 21: *Odolná společnost pro 21. století - potenciály krize a efektivní transformace*. Cílem programu je zkoumat a prakticky ověřovat systémové předpoklady, zdroje a nástroje společenské odolnosti vůči krizím různé povahy, především pak těm, kterým česká společnost v současnosti již čelí nebo může čelit ve 21. století.